

مشخصات لایحه

دوره هشتم - سال سوم

شماره ثبت:

۴۹۱

شماره چاپ:

۱۳۰۳

تاریخ چاپ:

۱۳۸۹/۱۰/۲۹

نام دفتر:

مطالعات فرهنگی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۵۰۱۰۶۵۰

تاریخ انتشار:

۱۳۸۹/۱۱/۲۵

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد (یونسکو) راجع به تأسیس مرکز مطالعات منطقه‌ای حفظ میراث فرهنگی ناملموس در آسیای میانه و غربی تحت نظارت یونسکو (گروه ۲)»

- اظهار نظر کارشناسی در ارتباط با لایحه: موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و یونسکو، راجع به تأسیس مرکز مطالعات منطقه‌ای حفظ میراث فرهنگی ناملموس در آسیای میانه و غربی تحت نظارت یونسکو.

لایحه مورد نظر از دو بعد قابل بررسی و اظهار نظر می‌باشد:

۱. ضرورت و هدف؛

۲. مفاد موافقتنامه.

۱. ضرورت و هدف

در مقدمه توجیهی موافقتنامه به اهداف و ضرورت ایجاد مرکز به شکل زیر اشاره شده است:

۱. شناخت میراث فرهنگی ناملموس و ترویج احترام به تنوع فرهنگی و خلاقیت بشری،

۲. وظیفه دولت‌ها در حراست از میراث فرهنگی ناملموس موضوع کنوانسیون مصوب ۲۰۰۳ با ترویج مطالعات

عملی و فنی و هنری با قصد حراست مؤثر از میراث فوق،

۳. تأسیس مؤسسات مستندسازی میراث فرهنگی ناملموس و تسهیل دسترسی به آنها،

۴. تقویت همکاری در سطح منطقه‌ای (آسیای میانه و غربی) برای شناسایی و فهرست کردن، مستندسازی و

مطالعه میراث فوق به‌منظور حفاظت از آنها.

لازم به‌ذکر است در ارتباط با اهداف فوق سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری دارای مرکز وابسته‌ای به

نام پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری با هفت پژوهشگاه است که پژوهشگاه‌های زبان‌شناسی و مردم‌شناسی به بررسی فرهنگ غیرمادی یا ناملموس اشتغال دارند.

در ماده (۱) وظایف و اختیارات اهداف پژوهشگاه شامل توسعه و گسترش پژوهش در زمینه میراث فرهنگی و

گردشگری در راستای احیا و مستندسازی آثار به‌منظور حفظ کیفیت آنها و آشکار نمودن حلقه‌های گمشده فرهنگی، تاریخی و طبیعی و زمینه‌سازی مناسب برای ارتقای فعالیت‌های پژوهشی مرتبط می‌باشد.

لازم به‌ذکر است که وظایف تعریف شده در موافقتنامه برای مرکز همان وظایف تعریف شده برای پژوهشگاه

بوده و در بند «۴» ماده (۱۱) اساسنامه پژوهشگاه زمینه همکاری با مؤسسات آموزشی و پژوهشی داخل و خارج نیز مورد تأکید قرار گرفته است.

لذا ایجاد مرکزی جدید با همان وظایف و اهداف و صرفاً با گسترده‌تر کردن ظاهری وظایف ضرورت نداشته و

مرکز فوق می‌تواند با هیئت علمی مجربی که در اختیار دارد وظایف فوق را نیز انجام دهد. ضمن اینکه تأسیس مرکز جدید طبق موافقتنامه بار مالی دولت را افزایش خواهد داد.

۲. مفاد موافقتنامه

الف) «بند ۱» ماده (۳) به مستقل بودن مرکز از یونسکو اشاره دارد. این درحالی است که در بند «۱» ماده (۱۴) آمده است: «مرکز می‌تواند وابستگی خود را به یونسکو اعلام کند، بنابراین ممکن است بعداً از عبارت «تحت نظارت» یونسکو استفاده نماید».

این ایراد مستقلاً مطرح شود: با توجه به ابهام اجمالی بند «۱» ماده (۳)، ... براساس موارد فوق موضوع وابستگی یا استقلال مرکز از یونسکو و نحوه هماهنگی و یا تداخل وظایف با سایر نهادهای مرتبط مانند کمیسیون ملی یونسکو و پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری روشن نیست و دارای ابهام است.

ب) بند «۲» ماده (۱) به پیوند مرکز با سازمان میراث فرهنگی ضمن داشتن شخصیت حقوقی مستقل دلالت دارد این درحالی است که براساس ماده (۵) قانون مقررات خدمات کشوری، مرکز در صورتی می‌تواند دارای شخصیت حقوقی مستقل باشد که یکی از موارد مذکور در این ماده باشد. در غیر این صورت نمی‌تواند به‌عنوان شخصیت حقوقی مستقل از بودجه عمومی استفاده نماید.

ج) ماده (۱۱) موافقتنامه نیز دارای مشکلاتی به شرح ذیل است:

در ماده فوق آمده است در قانون بودجه سالیانه ملی جمهوری اسلامی ایران، بودجه جداگانه‌ای برای مرکز در نظر گرفته خواهد شد. دولت به‌واسطه سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری تمام منابع اعم از نقدی و غیرنقدی را که برای اداره و کارکرد صحیح مرکز از جمله منابعی را که برای کارکنان مرکز، اماکن آن، سازماندهی فعالیت‌های مرکز و برگزاری نشست‌های شورای راهبردی و هیئت اجرایی مورد نیاز است فراهم نماید. در سال‌های ابتدایی مبلغی معادل ۵۰۰,۰۰۰ دلار (آمریکا) به‌طور سالیانه تخصیص داده خواهد شد. اشکالات وارده به ماده فوق شامل موارد زیر است:

۱. مطابق ماده (۶۸) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ بودجه واحدهای وابسته به مؤسسات دولتی باید به‌طور کامل و جداگانه در بودجه کل کشور درج شود و منظور کردن اعتبارات تحت عنوان کمک ضمن بودجه مؤسسات دولتی برای پرداخت به واحدهای تابعه دیگر همان وزارتخانه یا مؤسسه دولتی دیگر و همچنین هر نوع وجه از این بابت ممنوع است.

۲. عبارت‌های سال‌های ابتدایی دارای ابهام است. منظور از سال‌های ابتدایی چند سال است.

به‌طور کلی با توجه به وجود کمیسیون ملی یونسکو در ایران و همچنین پژوهشگاه سازمان میراث فرهنگی و گردشگری که وظایف مشابه و در مواردی عیناً همان وظایف را برعهده دارد ضرورتی به ایجاد تشکیلات جدید نیست و در صورت ضرورت با تجدیدنظر در تشکیلات پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری می‌توان با بازتعریف حیطه وظایف، وظایف جدیدی را نیز به آن مرکز محول نمود.